

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30.06.1989, sp. zn. 2 Cz 43/89, ECLI:CZ:NS:1989:2.CZ.43.1989.1

Číslo: 36/1991

Právní věta: Sama skutečnost, že název vkladné knižky na doručitele obsahuje meno a priezvisko určitej osoby a že jeden z viacerých vkladateľov peňažných súm na túto vkladnú knižku oznámil tej istej osobe, že vklady sú určené pre ňu, nezakladá tejto osobe nárok na vklad na vkladnej knižke ani nárok na vydanie vkladnej knižky a ani nárok na zaplatenie sumy zodpovedajúcej výške vkladu na vkladnej knižke.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 30.06.1989

Spisová značka: 2 Cz 43/89

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Smlouva o vkladu

Předpisy: 40/1964 Sb. § 329
§ 407

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca sa žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu 11 444,20 Kčs s 3 % úrokom od podania žaloby a trovy konania. V žalobe uviedol, že bol vlastníkom úspor uložených na vkladnej knižke Slovenskej štátnej šporitelne č. 14-670676-4 s názvom L. M. v sume 11 444,20 Kčs (podľa stavu z augusta 1984). Vkladnú knižku mu založili jeho rodičia počas trvania ich manželstva a ukladali mu na ňu vklady zo svojich platov a finančné dary od príbuzných oboch rodičov. Manželstvo týchto rodičov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Prešove z 11. 4. 1985 sp. zn. 9 C 206/84. V priebehu konania sa preukázalo, že vkladový účet zrušil žalovaný; preto sa žalobca domáhal zaplatenia sumy, ktorú vybral žalovaný pri zrušení vkladu.

Okresný súd v Prešove rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 11 444,20 Kčs s 3 % úrokmi od 4. 9. 1987 do zaplatenia. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že po vyhodnotení dokazovania považoval ako preukázané, že rodičia žalobcu ukladali v prospech žalobcu na uvedenú vkladnú knižku finančné prostriedky zo svojich príjmov ako aj dary od príbuzných, takže žalobca preukázal svoje vlastníctvo k úsporám uloženým na uvedenom vkladovom účte. Keď žalovaný vo februári 1987 uvedenú vkladnú knižku zrušil a peniaze odmietol vydať žalobcovi, žaloba bola podľa názoru súdu dôvodná v zmysle ustanovenia § 132 O. z.

V dôsledku odvolania žalovaného Krajský súd v Košiciach prejednal vec a po doplnení dokazovania svojím rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení rozsudku súd poukázal na to, že vzhľadom na skutočnosť, že uvedená vkladná knižka bola zrušená, neprichádza už do úvahy posúdenie nároku podľa ustanovenia § 132 O. z., keďže žalovaný nemá u seba individuálne určenú vec, ktorú predtým neprávom zadržiaval. V takomto prípade nárok žalobcu proti žalovanému treba posúdiť podľa ustanovení o náhrade škody. Odvolací súd po vyhodnotení dôkazov dospel k záveru, že nakoľko na vkladový účet boli ukladané vklady v rôznych sumách, išlo o peňažné prostriedky, ktoré ukladali rodičia žalobcu na knižku znejúcu na meno žalobcu. Na vkladnú knižku od jej založenia v roku 1975 do roku 1983 boli iba ukladané peniaze a výber bol len jeden, a to pri zrušení celého vkladu, čo nasvedčuje tomu, že úspory na uvedenej vkladnej knižke boli vlastníctvom žalobcu. Keďže z ustanovenia § 407 O. z. nemožno vylúčiť darovanie veci bezpodielovými spoluvlastníkmi z tohto spoluvlastníctva ich maloletým deťom, odvolací súd bol toho názoru, že žalobca preukázal svoje vlastníctvo k úsporám, uloženým na vkladnej knižke a nadobudnutým darovaním, a že tieto peniaze vybral žalovaný. Tým, že žalovaný zrušil vkladnú knižku, je daná jeho pasívna legitímácia v tejto právnej veci a zodpovedá žalobcovi z dôvodu náhrady za tieto úspory.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, tak, že uvedenými rozsudkami súdov obidvoch stupňov, bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa potvrdenia Slovenskej štátnej sporiteľne, pobočky v P. bola 9. 9. 1975 založená vkladná knižka, vystavená na doručiteľa, s vkladom 4000,- Kčs, s číslom vkladového účtu 14-670676-4 a s názvom L. M.; k 15. 7. 1983 boli na nej evidované úspory v sume spolu 11 444,20 Kčs. Ďalšie narastanie výšky vkladu pochádzalo z úrokov za roky 1983 – 1986, takže 13. 2. 1987 úspory robili spolu s úrokami 13 350,60 Kčs. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že celé úspory vybral 13. 12. 1987 žalovaný, ktorý vkladový účet zrušil.

Za doteraz zisteného skutkového stavu nebolo pre právne posúdenie veci rozhodujúce, či vybrané úspory v celej výške odovzdal žalovaný svojej matke M. M., ktorá ich má v držbe, ako sa pôvodne v konaní tvrdilo, alebo či úspory boli uložené na ich vkladné knižky, ktoré má v držbe M. M., ako táto svedkyňa a tiež žalovaný v konaní neskôr tvrdili.

Či žalobca odvodzoval svoj nárok na zaplatenie uplatňovanej sumy proti žalovanému zo zodpovednostného právneho vzťahu na náhradu škody z dôvodu manipulácie s jeho neprávom zadržiavaným vlastníctvom, protiprávnym výberom z vkladnej knižky a jeho uložení presne nezistiteľným spôsobom, alebo uplatnil svoj nárok proti držiteľke úspor M. M. z iného právneho dôvodu, v každom prípade základom, na ktorom možno založiť opodstatnenosť nároku žalobcu, je preukázanie jeho vlastníctva k úsporám uloženým na vkladnej knižke znejúcej na jeho meno.

Žalobca v konaní uviedol, že nemá vedomosť o tom, kto a kedy založil uvedenú vkladnú knižku na doručiteľa, ktorá však bola označená jeho menom. Nevedel povedať, kto robil vklady na túto vkladnú knižku. Vkladnú knižku mu nikto neodovzdal, ani ju nevidel a o jej existencii sa dozvedel pred 2 – 3 rokmi, keď sa rodičia začali súdiť. Nevie, kto z rodičov mu to povedal. Vtedy býval u otca, ktorý mu o vkladnej knižke nepovedal nič, a k matke odišiel bývať v septembri 1987.

Uvedená vkladná knižka znela na doručiteľa, takže mohol s ňou vo vzťahu k peňažnému útvaru nakladať každý, kto ju predložil (§ 330 odst. 2 O. z.).

Treba poukázať aj na výpoveď svedkyne M. M., starej matky žalobcu, urobenej na odvolacom pojednávaní, podľa ktorej vkladná knižka bola viazaná na heslo a toto heslo vedela len ona, žalovaný

a jeho sestra M. Z. Žalobca ani jeho matka heslo nevedeli.

Za tohto stavu, keď nik netvrdil, že by žalobcovi bol ponúknutý dar peňažných prostriedkov, uložených na uvedenom vkladovom účte, a že by žalobca prijal ponuku daru, ani nebolo tvrdené, že by vkladná knižka bola odovzdaná žalobcovi a ním prevzatá, prípadne že by došlo k písomnej darovacej zmluve, keď vec nebola odovzdaná pri darovaní (§ 407 ods. 1, 2 O. z.), nemožno súhlasiť so závermi súdov, že darovanie bolo preukázané samým ukladaním úspor zo strany vkladateľov (či už starou matkou žalobcu alebo jeho rodičmi v čase trvania ich bezpodielového spoluvlastníctva na vkladnú knižku, vystavenú na doručiteľa s názvom žalobcu. Samotný názov vkladu pri tomto druhu vkladového účtu, prípadne nakladanie s ním len ukladaním peňažných prostriedkov, môže síce preukazovať úmysel vkladateľa o budúcom určení, kto bude užívateľom prospechu z úspor na vkladnej knižke, ale nenahradzuje ešte samo osebe darovanie.

Vzhľadom na uvedené teda žalobca v konaní nepreukázal svoje vlastníctvo k úsporám na uvedenom vkladovom účte a tým ani nepreukázal v právnom vzťahu voči žalovanému splnenie predpokladov pre vznik zodpovednostného právneho vzťahu voči žalovanému splnenie predpokladov pre vznik zodpovednostného právneho vzťahu týkajúceho sa náhrady škody (§ 420 ods. 1 O. z.).

Z uvedeného vyplýva, že súdy obidvoch stupňov svojimi rozsudkami porušili zákon v ustanoveniach § 6, § 132 a § 153 ods. 1 O. s. p. vo vzťahu k ustanoveniu § 420 ods. 1 O. z. v spojení s ustanovením § 407 ods. 1, 2 O. z. a odvolací súd porušil zákon aj v ustanoveniach § 211 a § 219 O. s. p.